

Úvod

Inovace představují z pohledu podniku stěžejní element pro jeho další rozvoj a zvyšování konkurenceschopnosti v rámci současného globalizovaného trhu. Inovace jsou přitom úzce spjaty s výzkumem a vývojem (VaV), který poskytuje nutnou primární základnu pro tvorbu a zavádění inovací, zejména se zaměřením na produkci nových výrobků a služeb.

Vysoké náklady a rizika spojená se zaváděním inovací způsobují, že podniky často investují do inovací méně finančních prostředků než by mohlo být společensky žádoucí. Z tohoto důvodu se vlády států snaží vybudovat co nejvhodnější prostředí charakterizované stabilní makroekonomickou politikou, příznivou a transparentní legislativou, které by podniky stimulovalo k vyšší inovační aktivitě.

Oblast inovačního podnikání je nyní integrální součástí veřejné podpory. Většina států má v rámci obecné hospodářské politiky formulovanou **inovační strategii či politiku**. V této souvislosti Česká vláda připravila strategický dokument „**Inovační strategie České republiky 2019–2030**“¹, který se zaměřuje na podporu inovačních aktivit podniků v ČR. Stejně tak inovační strategie existuje i na úrovni regionů, v případě České republiky krajů (v návaznosti na **Národní RIS3**²). Svou nezastupitelnou roli zde hraje i podpora inovací od Evropské unie ve formě Strukturálních a investičních fondů (Operační programy) zaměřených primárně na zvýšení konkurenceschopnosti. Evropská komise si uvědomuje význam inovací, proto byla formulována celounijní strategie pod názvem **Research and innovation strategy 2020–2024**³, která klade důraz také na inovace, konkrétně na transformaci výsledků výzkumu a vývoje do inovací.

Veřejná podpora je v současnosti kromě výzkumu a vývoje směřována také do zavádění inovací v podnicích. Hovoří se tak o veřejných výdajích na výzkum, vývoj a inovace.

Hlavním cílem publikace je seznámit čtenáře s nejnovějšími údaji o inovačních aktivitách podniků v České republice v období let 2020–2022.

Výsledky z této statistiky se využívají na národní úrovni především k zabezpečení statistických údajů potřebných pro výkon státní správy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, a to např. pro potřeby tvorby národních strategií jakou jsou již zmíněná „Inovační strategie České republiky 2019–2030“ a dále pak „Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+“⁴ a „Regionální inovační strategie“.

Oficiální statistická data z této oblasti jsou zároveň nepostradatelná pro mezinárodní srovnání. Kromě národních potřeb jsou tyto údaje využívány i pro potřeby Evropské unie např. v rámci Strategie Evropa 2020 a její stěžejní iniciativy Research and innovation strategy 2020-2024 a dalších mezinárodních organizací, zejména Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) např. v rámci její „Inovační strategie“.

Mezinárodně srovnatelná data o inovačních aktivitách podniků jsou povinně zabezpečována dle **PROVÁDĚCÍHO NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2022/1092** ze dne 30. června 2022, kterým se stanoví technické specifikace požadavků na údaje pro téma „Inovace“ podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2152.

Publikace je rozdělena do čtyř částí. Nejprve je předložena **metodická část** zaměřená na základní informace o statistice inovačních aktivit podniků. V této části jsou soustředěny nejen definice základních pojmů této statistiky a vysvětlení jednotlivých zjišťovaných ukazatelů, ale i příslušná legislativa. Seznámení se s metodickou částí této publikace je nezbytným předpokladem pro správné pochopení a interpretaci publikovaných dat v dalších částech.

¹ <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=866015>

² Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2021 až 2027 – Národní RIS3 (z anglického „Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation“) je strategický dokument, jehož smyslem je vytvořit koncepční základ a implementační zdroje pro zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky.

<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/ris3-strategie/>

³ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024_en

⁴ <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=913172>

Za metodickou částí následuje **analytická část**, kterou uvádí krátké shrnutí základních zjištěných údajů doplněné souhrnnými tabulkami s přehledem základních ukazatelů inovačních aktivit podniků jak za Českou republiku, tak i v porovnání s ostatními státy EU. Cílem analytické části je poskytnout přehled o základních údajích, mezi které se řadí typy a druhy inovací, náklady na inovační aktivity, tržby za inovované produkty a další ukazatele související s inovačními aktivitami ve sledovaném období let 2020–2022.

Po analytické části následuje **tabulková část**, která je jádrem celé publikace. V 56 tabulkách členěných na 2 části (A – data za Českou republiku celkem, B – data za Zpracovatelský průmysl) tato část přináší podrobné statistické údaje o inovačních aktivitách firem působících v České republice. Tabulkovou část doplňují základní údaje v časové řadě, údaje v krajském členění a tabulky s mezinárodním srovnáním.

V **příloze** je zařazen výkaz TI2022 – dotazník o inovacích v podnicích pro sledované referenční období let 2020–2022, kterým se zjišťovala data v této publikaci.

Věříme, že Vám statistické údaje obsažené v této publikaci poskytnou řadu cenných informací. Pokud máte jakékoliv otázky nebo poznámky k zveřejněným údajům, neváhejte nás kontaktovat. Zároveň **uvítáme jakékoliv Vaše náměty na zlepšení našich statistik.**

ČSÚ, červen 2024

